



ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudkyní JUDr. Danou Černou ve věci

žalobce: **X**, nar. X
státní příslušnost X
bytem X
zastoupený Mgr. Petrem Václavkem, advokátem
sídlem Opletalova 1417/25, 110 00 Praha 1

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra České republiky**
sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7
poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 11. 2023, č. j. OAM-798/ZA-ZA11-P10-2022

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 11. 2023, č. j. OAM-798/ZA-ZA11-P10-2022, se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 8.228,- Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobce, Mgr. Petra Václavka, advokáta.

Odůvodnění:

I.

Základ sporu

1. Žalobou podanou u Městského soudu v Praze se žalobce domáhal přezkoumání a zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 11. 2023, č. j. OAM-798/ZA-ZA11-P10-2022 (dále též „napadené rozhodnutí“), kterým žalovaný neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

II.

Shrnutí žalobní argumentace

2. Žalobce v podané žalobě namítal, že žalovaný vyhodnotil bez náležitého podkladu žalobce jako nevěrohodného, jeho jednání jako účelové a neprováděl řadu důkazů navrhaných a předložených žalobcem k prokázání jeho azylového příběhu. V důsledku toho žalovaný nezjistil skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, neopatřil si dostatek podkladů, které by poskytovaly přesné a aktuální informace o vnitřních poměrech v Ruské federaci.
3. Žalobce vytýkal žalovanému, že dospěl k nesprávnému právnímu závěru o tom, že žalobce nesplňuje podmínky pro udělení mezinárodní ochrany.
4. Žalobce dále namítal, že žalovaný se v napadeném rozhodnutí nedostatečně vypořádal s otázkou, zda lze žalobce nutit k výkonu vojenské služby v rozporu s jeho politickým přesvědčením, zda jej lze v této souvislosti nutit podílet se na válečných zločinech, zločinech proti míru a zločinech proti lidskosti páchaných Ruskem na Ukrajině. Z toho důvodu je podle žalobce napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů.
5. Žalobce závěrem vyjádřil nesouhlas s tím, že žalovaný ztotožnil posouzení důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu s posouzením důvodů pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu, čímž nerefletoval judikaturu Nejvyššího správního soudu kladoucí na posouzení možnosti jednotlivých forem mezinárodní ochrany odlišné požadavky. Rovněž v tomto směru považuje žalobce napadené rozhodnutí za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů.

III.

Vyjádření žalovaného k žalobě

6. Žalovaný vyjádřil nesouhlas s podanou žalobou, neboť v případě žalobce neshledal důvody pro udělení mezinárodní ochrany. V podrobnostech odkázal na napadené rozhodnutí a obsah správního spisu, zejm. na údaje poskytnuté žalobcem.

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

7. Podle žalovaného nebyl žalobce v zemi původu pronásledován pro uplatňování politických práv a svobod a poukázal na primárně preventivní motivy odchodu žalobce z vlasti. V Rusku nikdy proti režimu otevřeně nevystupoval. Při svých omezených kapacitách nemohou ruské státní orgány sledovat informace ze všech světových médií. Míra pravděpodobnosti závažného jednání ruských orgánů proti žalobci je zanedbatelná. Seznam dárců na účet Národní banky Ukrajiny ve spojitosti s konfliktem na Ukrajině je bezesporu neveřejný.
8. Ani žalobcovy, vůči ruskému režimu kritické, projevy na sociálních sítích nepovažoval žalovaný za důvod pro udělení mezinárodní ochrany, neboť ruské státní orgány nemají kapacitu kriminalizovat všechny projevy na sociálních sítích. Státní orgány se soustředí na veřejně aktivní osoby, vůči kterým se však při návratu do vlasti nedopouští jednání v intenzitě závažného porušování lidských práv. Žalobce, který nikdy neměl v Rusku žádné potíže, nelze vyhodnotit jako významného veřejně známého aktivistu. Jeho strach z pronásledování nepovažuje žalovaný za odůvodněný.
9. Žalovaný odkázal na informace plynoucí ze shromážděných podkladů, podle kterých nemohou být jedinci v současné době odváděni do armády, neboť vyhlášená mobilizace již byla ukončena. Občanům, kteří v době mobilizace pobývali v zahraničí, nehrozí vyšší riziko povolání k výkonu základní vojenské služby nebo následného nasazení do bojů než ostatním občanům.
10. Ve vztahu k neudělení doplňkové ochrany žalobci, odkázal žalovaný na strany 15-20 napadeného rozhodnutí. Závěrem navrhl, aby soud žalobu jako nedůvodnou v plném rozsahu zamítl.

IV.

Obsah správního spisu

11. Z obsahu spisového materiálu předloženého žalovaným správním orgánem vyplynuly následující, pro rozhodnutí ve věci samé, podstatné skutečnosti:
12. Dne 29. 8. 2023 podal žalobce žádost o udělení mezinárodní ochrany v České republice. Dne 2. 9. 2023 pak žalobce poskytl údaje ke své žádosti o udělení mezinárodní ochrany a byl s ním proveden pohovor. Žalobce doložil žalovanému znalecký soudní a lékařský posudek ohledně svého napadení v roce 2014, kopii výpisu z bankovního účtu žalobce s údaji o zasílání finanční podpory Národní bance Ukrajiny, kopii e-mailu zaslaného žalobci policií s žádostí, aby žalobce zavolal na uvedené telefonní číslo, neboť jeho telefonní číslo bylo nedostupné, kopii novinového článku s názvem „X“ publikovaného na internetových stránkách X, ve kterém figuruje žalobce, dále výtisk z informačního kanálu Meduza a snímky obrazovky z účtů žalobce na sociálních sítích LinkedIn a Facebook zachycující žalobcovy protiválečné příspěvky. V rámci správního řízení bylo objasněno, že tvrzeným důvodem pro podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany je strach žalobce z povolání do ruské armády a následné zapojení do bojů na Ukrajině, kde by byl žalobce nucen zabíjet občany Ukrajiny, což odmítá. Dále se žalobce obává uvěznění za finanční pomoc ukrajinské armádě, což je v Rusku považováno za vlastizradu. Žalobce si rovněž přeje žít v ČR se svou manželkou, která zde pobývá.
13. Dne 10. 11. 2023 vydal žalovaný napadené rozhodnutí, jímž žalobci mezinárodní ochranu neudělil v žádné z forem uvedených v zákoně o azylu. V odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaný uvedl, z jakých důkazů vycházel při svém rozhodování, přičemž mezi

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

nimi byla především výpověď žalobce a dokumenty doložené žalobcem, výpis z evidence cizinců CIS k pobytu žalobce a jeho manželky na území ČR a dále informace, které shromáždil žalovaný v průběhu správního řízení, ohledně politické a bezpečnostní situace v Ruské federaci. Konkrétně se jednalo o Informaci OAMP – Ruská federace – Situace navrátilců do Ruské federace po krátkodobém či dlouhodobém pobytu v zahraničí, Zacházení ze strany státních úřadů a monitoring sociálních sítí, ze dne 31. 10. 2022, Informaci OAMP – Ruská federace – Bezpečnostní a politická situace v zemi, Vybrané otázky z oblasti občanských svobod a lidských práv, ze dne 8. 3. 2023, Informaci Finské migrační služby – Ruská federace – Vyhýbání se odvodům během mobilizace, Návraty a mobilizace, ze dne 31. 1. 2023, Trestní zákoník Ruské federace č. 63-FZ ze dne 13. 6. 1996 ve znění zákona č. 216-FZ, ze dne 11. 6. 2021 – Článek 328: Vyhýbání se výkonu vojenské služby a alternativní civilní služby, Článek 339: Vyhýbání se plnění služebních povinností předstíráním nemoci nebo jiným způsobem a zákon Ruské federace č. 53-F3 o vojenské povinnosti a vojenské službě ve znění k 31. 7. 2020, Hlava IV: Povolávání občanů k vojenské službě. Žalobce využil svého práva na seznámení s podklady rozhodnutí, přičemž navrhl jejich doplnění o dopisy své matky (ze dne 18. 9. 2023) a své tchýně (ze dne 19. 9. 2023), ze kterých plyne, že se na žalobce v Rusku vyptávají cizí osoby, někdy uniformované, někdy oblečené civilně. Dále doložil žalobce e-mail od A. S., který v uvedené zprávě potvrzuje, že s žalobcem zakládali webové stránky a organizovali sbírku na podporu Ukrajiny. Žalobce byl žalovaným vyzván k doložení oddacího listu, jehož kopii ve stanovené lhůtě dodal. Na základě uvedeného pak žalovaný v napadeném rozhodnutí konstatoval, že nebyly splněny zákonné podmínky pro udělení azylu podle § 12 písm. a) zákona o azylu, neboť žalobce nikdy nebyl členem žádné politické strany či skupiny, během pobytu ve vlasti se nijak politicky neangažoval, ani doposud neměl žádné potíže se státními orgány země. V průběhu správního řízení žalobce tvrdil, že byl v roce 2014 napaden neznámými útočníky po účasti na protestní akci proti anexi Krymu, následně musel vyhledat lékařskou pomoc. Obsah lékařského posudku zpracovaného ošetřujícím lékařem po uvedeném incidentu považoval žalovaný kvůli časovému odstupu a ojedinelosti z hlediska mezinárodní ochrany za irrelevantní. Žalobce doposud otevřeně proti ruskému režimu nevystupoval, po napadení smazal svůj profil na sociální síti Vkontakte a přestal užívat svoji e-mailovou adresu @mail.ru. Cestoval, studoval a pracoval v zahraničí, včetně ČR, vycestoval do USA, kde požádal o politický azyl, přestože tak mohl učinit již v ČR. Poté se bez potíží navrátil do své země původu, kde pobýval a uzavřel tam sňatek. Žalovaný vzal na vědomí příspěvky žalobce na sociálních sítích, avšak vyhodnotil je jako dokumenty nízké důkazní hodnoty, neboť nelze věrohodně hodnotit formu zabezpečení účtu žalobce ani po jak dlouhé časové období byly příspěvky či fotografie reálně na internetu a veřejně publikovány. Z obsahu reportáže ze dne 23. 8. 2022, v rámci níž žalobce spolu s dalšími osobami, které překročily hranici s Finskem, popsali svou motivaci k odchodu z Ruska z preventivních důvodů, aby se vyhnuli administrativním komplikacím v souvislosti s legalizací pobytu a případné branné povinnosti, nezjistil žalovaný žádné informace o vlastních aktivitách žalobce, které by mohly vyvolat negativní zájem ruských státních orgánů. Žalovaný dospěl k závěru, že je nereálné, aby byl žalobce za uvedenou reportáž postihován, a to i s ohledem na omezené kapacity ruských státních orgánů, které nemohou sledovat všechny informace a záznamy ze všech světových médií, natož aby pak postihovaly všechny ruské občany, kteří do té doby ani nebyli v hledáčku státních orgánů. Z důvodu blízkého příbuzenského vztahu nepřihlédl žalovaný ani k dopisům žalobcovy matky a tchýně. Žalovaný zpochybnil

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

věrohodnost e-mailové zprávy, která měla být doručena žalobci kriminální policií, neboť neobsahuje žádné oficiální úřední předvolání s označením odpovědné osoby, číslo jednací či jakýkoliv další věrohodný znak. Z podkladů shromážděných žalovaným plyne, že navracející se ruští občané, kteří se neřadí mezi místně nebo celostátně známé aktivisty, novináře, bloggery apod., nečelí podle zdrojů zvýšeným kontrolám ať již bezprostředně na hranicích, nebo posléze i na území. Nedochozí k plošnému výsledku navracejících se osob. Praktiky ruských státních orgánů podle žalovaného korespondují s povahou autoritářského režimu, definici pojmu pronásledování ve smyslu zákona o azylu však podle žalovaného nenaplnují. Žalobce podle žalovaného jistě vyjádřil svůj nesouhlas s ruskou agresí na Ukrajině tím, že zasílal finanční prostředky na účet Národní banky Ukrajiny, a tak se z pohledu ruského režimu dopustil závažného nežádoucího jednání, seznam dárců z celého světa je rozsáhlý a bezesporu není veřejný. Stejně tak žalovaný nedospěl k závěru o důvodnosti udělení azylu žalobci z důvodu uvedeného v § 12 písm. b) zákona o azylu. Žalobce v průběhu správního řízení nedeklaroval žádné obavy z pronásledování v Rusku z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině, ani pro své politické postoje ve vztahu ke konfliktu na Ukrajině. Snaha o legalizaci pobytu na území ČR, kde chce žalobce žít se svou manželkou, nejsou obsaženy mezi taxativně vyjmenovanými azylovými důvody. Žalobce měl opakovaně možnost zajistit si pobyt v ČR podle zákona o pobytu cizinců, ale kvůli nespokojenosti odcestoval do USA, kde požádal o politický azyl a následně pobýval. Poté se bez potíží navrátil do vlasti, nečelil žádným problémům, tím méně azylově relevantním. Ani povinnost nastoupit vojenskou službu nepovažoval žalovaný za pronásledování ve smyslu zákona o azylu. Vojenská služba je podle žalovaného legitimní občanskou povinností. Navíc poukázal na skutečnost, že vyhlášená mobilizace byla ukončena, a tak v současné době k odvodům do ruské armády nedochází. V souvislosti s možným postihem za porušení vojenské povinnosti nehrozí žalobci žádné nepřiměřeně tvrdé zacházení nebo diskriminace. Žalovaný dále poukázal na skutečnost, že žalobce nepodal žádost o udělení mezinárodní ochrany již dříve, kdy v ČR pobýval, přestože Rusko a jeho vojáci operovali na Ukrajině již od roku 2014. S ohledem na skutečnost, že žalobce nemá na území ČR žádného rodinného příslušníka, kterému by zde byl udělen azyl, nebyl žalobci udělen ani azyl za účelem sloučení rodiny podle § 13 odst. 1 zákona o azylu. Rovněž pak žalovaný neshledal u žalobce ani existenci důvodu pro udělení humanitárního azylu ve smyslu § 14 zákona o azylu. K tomu žalovaný uvedl, že se v této souvislosti zabýval celkovou situací žalobce a přihlédl k jeho věku a zdravotnímu stavu. Žalovaný zjistil, že žalobce je dospělou, plně právně způsobilou osobou, která je schopna vykonávat práci a může si tak zajistit své životní potřeby. Žalobce je schopen cestovat, v zemi původu má rodinné zázemí, přičemž ani pobyt žalobcovy manželky na území ČR není skutečnost hodná zvláštního zřetele pro udělení humanitárního azylu. Žalovaný připomněl, že humanitární azyl je udělován pouze za výjimečných okolností, kdy nebyl shledán důvod k udělení azylu dle § 12 zákona o azylu a kdy by bylo nehumánní azyl neudělit. Žalovaný se zabýval rovněž tím, zda žalobce splňuje důvody pro udělení doplňkové ochrany. Žalobce neuvedl a žalovaný nenalezl žádné skutečnosti, na základě kterých by žalobci mohla hrozit v případě návratu vážná újma uložením nebo vykonáním trestu smrti. Ruská legislativa sice uložen trestu smrti umožňuje, avšak na jeho výkon platí v zemi moratorium a poslední poprava proběhla před více než 20 lety. Žalovaný neshledal ani nebezpečí mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání, neboť žalobce nečelil žádnému, natož závažnému, cílenému jednání ze strany státních orgánů, které by při své povaze a intenzitě představovalo vážnou újmu ve smyslu

zákonu o azylu. Z ničeho neplyne, že by takovému jednání měl žalobce reálně čelit po návratu do vlasti. Žalobcovy aktivity proti ruskému režimu a ve prospěch Ukrajiny vyhodnotil žalobce jako nevýznamné a obtížně dohledatelné. Žalovaný se dále zabýval otázkou, zda žalobci v případě návratu do vlasti nehrozí vážné ohrožení života nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, a dospěl k negativnímu závěru. Žádný takový konflikt na ruském území neprobíhá, na většině ruského území je situace s ohledem na konflikt na Ukrajině stabilní. Žalobce pochází z města X a před odjezdem z vlasti pobýval v X, jichž se kvůli poloze netýká ani riziko ojedinělých bezpečnostních incidentů. Případné žalobcovo vycestování by nepředstavovalo porušení mezinárodních závazků ČR. Manželka žalobce, která žije v ČR, je státní občankou Ruské federace, a tak mohou s žalobcem realizovat svůj osobní a rodinný život v Rusku. S ohledem na uvedené žalovaný shledal, že žalobce podmínky pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu nesplňuje. S ohledem na skutečnost, že žalobce nemá na území ČR žádného rodinného příslušníka, kterému by zde byla udělena doplňková ochrana, nebyla žalobci udělena ani doplňková ochrana za účelem sloučení rodiny podle § 14b zákona o azylu.

V.

Právní posouzení věci soudem

14. Městský soud v Praze na základě žaloby, v rozsahu žalobních bodů, kterými je vázán (ustanovení § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)), přezkoumal napadené rozhodnutí včetně řízení, které jeho vydání předcházelo. Při přezkoumávání rozhodnutí soud vycházel ze skutkového a právního stavu ke dni vydání tohoto rozsudku, a to vzhledem k účinnosti článku 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“), a dospěl k závěru, že žaloba byla podána důvodně.
15. V průběhu řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany žalobce konzistentně tvrdil, že se obává návratu do Ruské federace, kde by mohl být povolán do armády a kde by mu mohla hrozit perzekuce za protirežimní aktivity, mimo jiné za projevy na sociálních sítích. Žalovaný vycházel z předpokladu, že žalobce jedná účelově, jeho jedinou snahou je zlegalizovat si na území ČR pobyt a předejít dalšímu odloučení od své manželky, se kterou na území ČR chce realizovat svůj rodinný život. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 5. 2011, č. j. 5 Azs 6/2011 - 49: *„Skutečnost, že žadatele vedla k podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany také ‚snaha o legalizaci pobytu na území ČR‘, nepostačuje sama o sobě k zamítnutí této žádosti jako zjevně nedůvodné podle § 16 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, či k neudělení mezinárodní ochrany podle § 12 až § 14a téhož zákona, neboť tato skutečnost ještě nevylučuje, že žadatel opustil zemi původu a chce se usídlit v ČR právě proto, že má odůvodněný strach z pronásledování v zemi původu z azylově relevantních důvodů nebo že by v případě navrácení do této země čelil skutečnému nebezpečí vážné újmy zakládajícímu nárok na doplňkovou ochranu.“* S ohledem na žalobcem vyjádřené obavy z návratu do Ruské federace bylo na žalovaném, aby prověřil dostatečným způsobem, zda žalobci v případě návratu do vlasti hrozí pronásledování z azylově relevantních důvodů nebo skutečné nebezpečí vážné újmy.
16. V řízení o udělení mezinárodní ochrany břemeno tvrzení stíhá žadatele o azyl. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 3. 2008, č. j. 4 Azs 103/2007-63 „v

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

případě, že žadatel o udělení mezinárodní ochrany však uvádí skutečnosti podřaditelné pod taxativní výčet důvodů pro udělení azylu ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu, pak je třeba žadatelem uváděné skutečnosti konfrontovat se zjištěními týkajícími se politického prostředí v zemi původu žadatele.“ Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 8. 2005, č. j. 4 Azs 467/2004-89 „uvede-li žadatel o udělení azylu v průběhu správního řízení skutečnosti, jež by mohly nasvědčovat závěru, že opustil zemi původu pro některý z důvodů uvedených v § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, je povinností správního orgánu vést zjišťování skutkového stavu takovým způsobem, aby byly odstraněny nejasnosti o žadatelových skutečných důvodech odchodu ze země původu.“

17. Břemeno důkazní je výrazněji rozloženo mezi žadatele o mezinárodní ochranu a žalovaného. „Žadatel je povinen prokázat jím tvrzené skutečnosti, je-li to v jeho možnostech, nicméně žalovaný je povinen zajistit k dané žádosti o mezinárodní ochranu maximální možné množství důkazů, a to jak těch, které vyvracejí tvrzení žadatele, tak těch, co je podporují.“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 1. 2018, č. j. 10 Azs 254/2017-40) Jsou-li žadatelem o udělení mezinárodní ochrany důvody uvedené v § 12 zákona o azylu alespoň tvrzeny, správní orgán má povinnost je prověřit (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 2 Azs 60/2008-58).
18. Součástí správního spisu je Informace OAMP – Ruská federace – Situace navrátilců do Ruské federace po krátkodobém či dlouhodobém pobytu v zahraničí, Zacházení ze strany státních úřadů a monitoring sociálních sítí, ze dne 31. 10. 2022. Z ní vyplývá, že „stíhání za online protiválečnou aktivitu je v poslední době na rozdíl od jarních měsíců daleko častějším jevem než za veřejný protest. Stíhání za protiválečné komentáře na sociálních sítích se co do celkového počtu případů stejnou mírou dotýká jak veřejně známých osob (aktivistů, novinářů, politiků apod.), tak obyčejných lidí. Ruské úřady mohou obecně využít pro případnou kriminalizaci online aktivity i komentáře z minulosti.“ Žalobce ke své žádosti o udělení mezinárodní ochrany přiložil výtisk svých příspěvků ze sociálních sítí LinkedIn a Facebook, ze kterých plyne nesouhlas s ruskou agresí na Ukrajině a kritika Putinova režimu.
19. Žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí uvedl, že žadatelem doložené příspěvky ze sociálních sítí vzal v úvahu, avšak vyhodnotil je jako dokumenty nízké důkazní hodnoty, neboť z takových podkladů nelze důvěryhodně jednoznačně dovodit zabezpečení účtu, časovou souvislost, dobu jejich umístění a zejména reálnou dobu setrvání na sociálních sítích a z uvedeného důvodu neopatřil jejich překlad. Uvedené aktivity žalobce pak žalovaný vyhodnotil jako nevýznamné, neboť žalobce své postoje vůči ruskému režimu doposud vyjadřoval pouze omezenou formou mimo území země původu a dlouhodobě a otevřeně vůči ruskému režimu nikdy nevystupoval. Soud má za to, že závěr týkající se hodnocení aktivit žalobce na sociálních sítích jako nevýznamných nemohl žalovaný učinit, aniž by byl seznámen s obsahem uvedených příspěvků.
20. Žalovaný uvedl do jisté míry validní argument, že ruské orgány při svých omezených kapacitách nemohou sledovat informace ze všech světových médií a nemohou ani závažným způsobem postihovat všechny své občany, kteří se na sociálních sítích vymezují proti válce na Ukrajině. Ten však sám o sobě není dostatečný pro závěr, že míra pravděpodobnosti závažného jednání státních orgánů vůči žalobci je zanedbatelná, přičemž není jasné, co je vůbec „závažným postihem“ v daném případě míněno. Žalovaný totiž nezjistil, jaký postih by žalobci v zemi původu mohl za uvedené aktivity na sociálních sítích reálně hrozit. Účty na sociálních sítích přitom lze spojit s osobou žalobce, neboť jsou

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

evidentně vedeny na jeho jméno a z Informace OAMP citované výše, kterou opatřil žalovaný, vyplývá, že stíhání za protiválečné názory publikované na sociálních sítích je v zemi původu žalobce stále častějším jevem postihující osoby napříč běžnou populací ve stejné míře jako veřejně známé osoby. Žalovaný v tomto směru pochybil, neboť svůj závěr vyslovený v napadeném rozhodnutí nemá, kromě svých domněnek, čím podepřít. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2004, č. j. 4 Azs 55/2003-51 *„rozhodnutí správního orgánu, v jehož odůvodnění nejsou uvedeny důkazy, na jejichž podkladě správní orgán dovodil své závěry, je v rozporu s § 47 odst. 3 správního řádu a je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů [§ 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.]. Nejsou-li důkazy obsaženy ani ve správním spise, nemá skutkový stav, který vzal správní orgán za základ svého rozhodnutí, oporu ve spise [§ 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s.]“*

21. Lze tedy dospět k závěru, že žalovaný si měl opatřit informaci, ze které by vyplývalo, jakým způsobem je sankcionována protiválečná a protirežimní aktivita ruských občanů na sociálních sítích, neboť *„není povinností žadatele o azyl, aby pronásledování své osoby prokazoval jinými důkazními prostředky než vlastní věrohodnou výpověď. Je naopak povinností správního orgánu, aby v pochybnostech shromáždil všechny dostupné důkazy, které věrohodnost výpovědi žadatele o azyl vyvracejí či zpochybňují.“* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004-57) a následně ji posoudit konkrétně ve vztahu k žalobci. Žalovaný tak neučinil a omezil se na konstatování, že žalobci v souvislosti s jeho kritickými příspěvky na sociálních sítích v zemi původu azylově relevantní nebezpečí nehrozí, čímž řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany zatížil vadou, neboť skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí, nemá oporu ve spisovém materiálu. Napadené rozhodnutí je v této části rovněž nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů.
22. Pochybení pak soud shledal v postupu žalovaného týkajícího se hodnocení i dalších žalobcem předložených důkazů, a to dopisů jeho matky a tchýně. Žalovaný ohledně těchto listin v odůvodnění napadeného rozhodnutí uvedl, že je nepřijal jako podklady pro vydání rozhodnutí z důvodu jejich nízké důkazní hodnoty a možné účelovosti jejich vyhotovení. Z těchto důvodů nepřistoupil k opatření jejich překladu s ohledem na ne hospodárnost takového postupu. Ve shodě s žalobcem má soud za to, že hodnocení listin zachycujících výpovědi žalobcovy matky a tchýně mohlo být uskutečněno až poté, co by žalovaný opatřil překlad těchto listin do českého jazyka, provedl je řádně jako důkaz listinou a následně se vypořádal s jejich kvalitou a důkazní hodnotou. *„Žalovaný může zcela vyloučit z celkového posouzení pouze ta fakta, u nichž je postaveno téměř najisto, že se nestaly (tj. neexistuje ani přiměřená pravděpodobnost, že k nim došlo). Ostatní tvrzení musí být součástí celkového posouzení rizika pronásledování, kde jim bude přisouzena váha podle míry pravděpodobnosti, s jakou lze soudit, že odpovídají skutečnosti.“* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008-70. Aby mohl žalovaný komplexně posoudit míru rizika pronásledování žalobce, musí se obeznámit s dostupnými skutečnostmi. Žalovaný tak nedostal standardu zjištění skutkového stavu, o němž nejsou důvodné pochybnosti
23. Žalobce dále vyjádřil obavu z možnosti účastnit se jako voják Ruské federace válečných zločinů na Ukrajině.
24. Předně je nutné rozlišovat mezi mobilizací a možností zapojení žalobce do bojů v rámci výkonu základní vojenské služby. Žalovaný správně posoudil hrozbu účasti žalobce ve válce na základě mobilizace, neboť tato byla skončena a nadále již neprobíhá, jak plyne ze shromážděných informací o zemi původu. Shodný závěr plyne i z rozsudku Nejvyššího

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

správního soudu ze dne 24. 1. 2024, č. j. 1 Azs 253/2023-31, podle kterého „je obecně známou skutečností, že částečná mobilizace v Rusku prozatím skončila.“ Žalovaný shledal, že vyhlášená mobilizace již byla ukončena, a to na podkladě Informace Finské imigrační služby – Ruská federace – Vyhýbání se odvodům během mobilizace, Návraty a mobilizace, ze dne 31. 1. 2023, kterou se ve zmíněném rozsudku zabýval i Nejvyšší správní soud a shledal ji dostatečnou. Žalobce nadto není příslušníkem ruských ozbrojených sil, neabsolvoval základní vojenskou službu, ani nemá bojové zkušenosti.

25. Stran žalobcovy obavy z nutnosti výkonu základní vojenské služby, v důsledku které by byl nucen podílet se v rozporu se svým svědomím na válečných zločinech, zločinech proti míru a zločinech proti lidskosti, vykazují závěry žalovaného vady. Žalovaný v napadeném rozhodnutí uvedl, že žalobci „se vzhledem k jeho věku 31 let základní vojenské službě podařilo evidentně legálně úspěšně zcela vyhnout bez jakýchkoli následků.“ Tato domněnka nemá oporu ve spise. Žalovaný dále operoval s tezí, že ruský právní řád umožňuje odklad výkonu základní vojenské služby s ohledem na studium, avšak dále už se nezabýval otázkou, zda tento odklad žalobce získal, popř. zda by se žalobce nemusel v případě svého návratu do vlasti přihlásit k jejímu dodatečnému výkonu, resp. v napadeném rozhodnutí neuvedl, jaký by mohl být z hlediska možného působení v ruské armádě žalobcův další osud. Žalovaný si neopatřil podklady pro posouzení, zda by žalobci v rámci eventuálního výkonu vojenské služby hrozilo přímé zapojení do válečného konfliktu na Ukrajině, čímž by došlo k naplnění obav prezentovaných žalobcem již v rámci pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany v ČR. Žalovaný nezjistil, jaké existují možnosti dalšího nedobrovolného uplatnění žalobce v ruských ozbrojených silách a s tím souvisejícího nasazení do bojů na Ukrajině, pokud kvůli vysokému věku nebude povinen vykonat základní vojenskou službu, zda bude např. zařazen do armádních rezerv atp. Z odůvodnění napadeného rozhodnutí ani ze spisového materiálu tyto skutečnosti nejsou vůbec zřejmé, odpověď na uvedené otázky nelze nalézt ani v Informaci Finské migrační služby – Ruská federace – Vyhýbání se odvodům během mobilizace, Návraty a mobilizace, ze dne 31. 1. 2023, a tudíž i v tomto ohledu je napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné.
26. Není přitom pochyb o tom, že se Rusko na Ukrajině dopouští porušování norem mezinárodního práva, jak uvádí i žalobce ve své žalobě. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2022, č. j. 6 Azs 306/2021-49 „dne 24. 2. 2022 Ruská federace zahájila vojenskou invazi na území Ukrajiny a v reakci na tento akt mezinárodní agrese a s ním související zločiny proti míru a proti lidskosti páchané okupačními vojsky Ruské federace proti Ukrajině a jejímu civilnímu obyvatelstvu přijala Česká republika společně s dalšími státy sankce proti Ruské federaci.“ Zároveň s ohledem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 12. 2021, č. j. 5 Azs 19/2020-45, se nelze omezit na konstatování, že branná povinnost a povinná vojenská služba patří k základním státoobčanským povinnostem, jak učinil žalovaný v napadeném rozhodnutí. Podle citovaného rozsudku NSS platí, že „branná povinnost spojená s účastí na ozbrojeném konfliktu naopak může být důvodem pro udělení azylu dle § 12 písm. b) citovaného zákona mimo jiné tehdy, pokud žadateli ve smyslu čl. 9 odst. 2 písm. e) uvedené směrnice hrozí trestní stíhání nebo trest za odeprání výkonu takové vojenské služby během konfliktu za situace, kdy by tento výkon mohl zahrnovat přímou či nepřímou účast žadatele na mezinárodních válečných zločinech, zločinech proti lidskosti, jiných vážných nepolitických zločinech nebo činech, které jsou v rozporu se zásadami a cíli OSN, a pokud je zároveň dána souvislost mezi tímto způsobem pronásledování žadatele a azylově relevantními důvody pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) uvedeného zákona, resp. čl. 2 písm. d) a čl. 10 citované směrnice.“ Žalovaný se tak napříště bude muset náležitě zabývat tím, zda

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

v projednávané věci hrozí, že nastane taková situace, v důsledku které by žalobce byl odveden do armády, či v důsledku které by byl nasazen do bojů na Ukrajině jako voják Ruské federace podílející se na válečných zločinech, a to i nepřímo (srov. výklad Soudního dvora EU ve věci C-238/19, EZ v. Spolková republika Německo).

27. Žalobce nesouhlasil s postupem žalovaného, který podle tvrzení žalobce ztotožnil posouzení důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu s posouzením důvodů pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu, čímž nereflektoval judikaturu Nejvyššího správního soudu kladoucí na posouzení možnosti jednotlivých forem mezinárodní ochrany odlišné požadavky.
28. Podle § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, *bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.*
29. Podle § 14a zákona o azylu *doplňková ochrana se udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště. Za vážnou újmu se podle tohoto zákona považuje a) trest smrti nebo poprava, b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, nebo c) vážné ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu.*
30. Podle § 28 odst. 2 zákona o azylu *neshledá-li ministerstvo důvody k udělení ani jedné z forem mezinárodní ochrany, odůvodní své rozhodnutí ve vztahu k oběma formám mezinárodní ochrany.*
31. Soud v tomto ohledu neshledal v postupu žalovaného žádný deficit. Z napadeného rozhodnutí není patrné, že by žalovaný ztotožnil posouzení důvodů pro neudělení azylu s posouzením důvodů pro udělení doplňkové ochrany. Z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu plyne, že kvalita žalobních námitek předurčuje kvalitu jejich vypořádání soudem (srov. např.: rozsudek ze dne 26. 5. 2016, č. j. 2 Azs 113/2016-26 nebo rozsudek ze dne 23. 6. 2005, č. j. 7 Afs 104/2004-54). Protože žalobcová námitka postrádala bližší specifikaci, soud se k ní může rovněž vyjádřit pouze v obecné rovině, a to tak, že žalovaný se v napadeném rozhodnutí věnoval oběma formám mezinárodní ochrany podle zákona o azylu, přičemž posuzoval důvody pro udělení každé z nich zvlášť. V souladu s požadavky ustanovení § 28 odst. 2 zákona o azylu v případě negativního napadeného rozhodnutí odůvodnil své rozhodnutí ve vztahu k oběma formám mezinárodní ochrany. V tomto směru tak žalovanému nelze nic vytknout.
32. V dalším řízení bude na žalovaném, aby se žádostí žalobce znovu zabýval a po řádném vyhodnocení všech žalobcem předložených důkazů se vypořádal se žalobcovými obavami, zejména z perzekuce za jeho aktivitu na sociálních sítích a s obavami se zapojením do válečného konfliktu na Ukrajině. Úkolem žalovaného bude, aby si pro posouzení žalobcovy žádosti opatřil relevantní, aktuální, vyvážené a transparentní podklady. Své

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

závěry potom bude muset řádným, srozumitelným a přezkoumatelným způsobem odůvodnit.

VI.

Závěr a náklady řízení

33. Z důvodů shora uvedených soud postupoval podle § 78 odst. 1 s.ř.s. a žalobou napadené rozhodnutí bez jednání zrušil pro vady řízení, a to pro nepřezkoumatelnost spočívající v nedostatku důvodů (§ 76 odst. 1 písm. a) s.ř.s.) a proto, že skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí, vyžaduje rozsáhlé nebo zásadní doplnění (§ 76 odst. 1 písm. b) s.ř.s.) a podle § 78 odst. 4 s.ř.s. vyslovil, že se věc vrací žalovanému k dalšímu řízení, ve kterém bude žalovaný vázán právním názorem zdejšího soudu (§ 78 odst. 5 s.ř.s.).
34. Výrok o nákladech řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce byl ve věci úspěšný, má proto právo na náhradu účelně vynaložených nákladů řízení. Náklady žalobce sestávají z odměny jeho advokáta za dva úkony právní služby po 3 100 Kč (převzetí a příprava zastoupení, sepsí žaloby) podle § 7 bodu 5, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“) a ze dvou paušálních částek po 300 Kč jako náhrad hotových výdajů podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu. Protože zástupce žalobce je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšují se náklady o náhradu této daně ve výši 1 428 Kč (§ 57 odst. 2 s. ř. s.). Celkem tak náklady řízení žalobce činí částku 8 228 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

Praha 19. června 2024

JUDr. Dana Černá v. r.
samosoudkyně

Shodu s prvopisem potvrzuje X.